

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 2g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 407 din 21
decembrie 2006 cu privire la asigurări

*(omisiunea reglementării duratei maxime a administrării speciale a
companiei de asigurări)*

CHIȘINĂU

2 aprilie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *Președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 4 ianuarie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 aprilie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări referitoare la omisiunea de a reglementa durata maximă a administrării speciale, ridicată de dl avocat Maxim Sidorencu, în interesele dlui Nicolae Diaconu, parte în dosarul nr. 3a-192/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău format din doamnele Veronica Negru, Ina Dutca și Ecaterina Palanciuc, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 29 iulie 2019, Comisia Națională a Pieței Financiare a emis hotărârea nr. 32/11, prin care a deschis provizoriu procedura de remediere financiară prin administrare specială a CA „Klassika Asigurări” SA și a desemnat un administrator special cu atribuții privind conducerea, gestionarea și controlul companiei, inclusiv cu exercitarea drepturilor și obligațiilor organelor de conducere ale asiguratorului pe perioada administrării speciale.

4. Prin Hotărârea nr. 43/2 din 19 septembrie 2019, Comisia Națională a Pieței Financiare a constatat, *inter alia*, nevalabilitatea aprobărilor acordate persoanelor cu funcții de răspundere ale CA „Klassika Asigurări” SA prin Hotărârea CNPF nr. 4/4/2019 și înscrierea protocolară a CNPF nr. 56/7/2017, cu avizele corespunzătoare eliberate.

5. La 28 noiembrie 2019, dna Liubovi Yudina, dl Nicolae Diaconu și alții au formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Naționale a Pieței Financiare, având ca persoană terță CA „Klassika Asigurări” SA, cu privire la anularea parțială a Hotărârii CNPF nr. 43/2 din 19 septembrie 2019.

6. La 21 aprilie 2020, Comisia Națională a Pieței Financiare a emis hotărârea nr. 17/2, prin care a luat act de raportul administratorului special, și a hotărât să mențină procedura de remediere financiară prin administrare

specială până la efectuarea și prezentarea de către administratorul special a analizei economico-financiare a tuturor indicatorilor la data de 31 martie 2020, cu formularea propunerilor privind aprobarea unei decizii pe baza articolului 42² alin. (13) din Legea nr. 407/2006.

7. La 30 iunie 2020, dl Nicolae Diaconu și alții au formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Naționale a Pieței Financiare, având ca persoană terță CA „Klassika Asigurări” SA, cu privire la anularea punctelor 2 și 3 din Hotărârea CNPF nr. 17/2 din 21 aprilie 2020.

8. Prin Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, din 7 februarie 2022, acțiunea formulată de dl Nicolae Diaconu și alții împotriva CNPF, având ca persoană terță CA „Klassika Asigurări” SA, cu privire la anularea punctelor 2 și 3 din Hotărârea CNPF nr. 17/2 din 21 aprilie 2020, s-a conexasat la cauza de contencios administrativ la acțiunea formulată de dna Liubovi Yudina, dl Nicolae Diaconu și alții împotriva CNPF, având ca persoană terță CA „Klassika Asigurări” SA, cu privire la anularea parțială a Hotărârii CNPF nr. 43/2 din 19 septembrie 2019.

9. Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, din 11 octombrie 2022, acțiunile în contencios administrativ s-au respins ca nefondate. Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, din 11 octombrie 2022 a fost contestată cu apel de către dna Liubovi Yudina și dl Nicolae Diaconu.

10. La 19 septembrie 2023, dl avocat Maxim Sidorenco a ridicat, în interesele dlui Nicolae Diaconu, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări referitoare la omisiunea de a reglementa durata maximă a administrării speciale.

11. Prin încheierea din 8 noiembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptăminal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat”.

Articolul 48

Familia

„(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

(2) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(3) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege.

(4) Copiii sunt obligați să aibă grijă de părinți și să le acorde ajutor”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări (abrogată prin Legea nr. 92 din 7 aprilie 2022) sunt următoarele:

Articolul 42¹

Planul de remediere financiară

„(1) În termen de 30 de zile de la data adoptării deciziei de deschidere a procedurii de remediere financiară, asigurătorul (reasigurătorul) prezintă autorității de supraveghere spre aprobare planul de remediere financiară.

(2) Planul de remediere financiară se elaborează pentru o perioadă de pînă la 12 luni, se aprobă de către adunarea generală a acționarilor asigurătorului (reasigurătorului) și conține cel puțin următoarele:

- a) perspectivele planului de remediere financiară;
- b) estimarea cheltuielilor de administrare și de achiziție;
- c) bugetul de venituri și cheltuieli aferent activității de asigurare directă, acceptărilor și cedărilor în reasigurare;
- d) bugetul anual;
- e) o estimare a resurselor financiare cu care se intenționează să se acopere obligațiile asumate, luate în calcul pentru determinarea marjei minime de solvabilitate;
- f) programe de reasigurare și/sau de retrocesiune;
- g) indicatorii de progres pentru fiecare acțiune din planul de remediere financiară, termenele și modalitățile de realizare a acestor acțiuni;
- h) informația privind cererile de despăgubire depuse de către asigurați, persoanele păgubite, beneficiari, inclusiv pretențiile ce rezultă din litigii judiciare.

(3) Asigurătorul (reasigurătorul) anexează la cererea de aprobare a planului de remediere financiară următoarele documente și informații:

- a) decizia de majorare a capitalului social, după caz;
- b) planul de compensare a datoriilor, inclusiv a despăgubirilor de asigurare;
- c) acțiunile întreprinse de asigurător (reasigurător) pentru aplicarea măsurilor dispuse de autoritatea de supraveghere prin decizia de deschidere a procedurii de remediere financiară.

(4) În urma analizării planului de remediere financiară, autoritatea de supraveghere emite o decizie prin care, după caz, hotărăște:

- a) aprobarea planului de remediere financiară;

b) completarea și/sau modificarea, în termen de cel mult 15 zile, a planului de remediere financiară;

c) respingerea planului de remediere financiară.

(5) Planul de remediere financiară se respinge în cazul în care nu corespunde scopului procedurii de remediere financiară, asigurătorul (reasigurătorul) a intrat în incapacitate de plată și măsurile de remediere prevăzute în plan nu vor duce la îmbunătățirea situației financiare a asigurătorului (reasigurătorului), fiind evidentă necesitatea intentării procedurii de insolvență.

[Art.421 introdus prin Legea nr.4 din 25.02.2016, în vigoare 01.04.2016]

Articolul 42² Administrarea specială

„(1) În vederea efectuării unei supravegheri eficiente, inclusiv pentru realizarea unui complex de măsuri administrative, financiare, juridice, organizatorice avînd drept scop stabilirea condițiilor optime de conservare a valorii activelor, pentru eliminarea deficiențelor la administrarea asigurătorului (reasigurătorului) și a patrimoniului lui, la achitarea indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare, autoritatea de supraveghere poate institui administrarea specială prin:

a) decizie de deschidere a procedurii de remediere financiară prin administrare specială;

b) decizie motivată de instituire a administrării speciale în următoarele cazuri:

– persoanele cu funcție de răspundere sau acționarii asigurătorului (reasigurătorului) împiedică sistematic exercitarea atribuției de supraveghere prin tănuirea conturilor, activelor, registrelor, rapoartelor, documentelor și a informațiilor sau prin refuzul neîntemeiat de prezentare a acestora la solicitarea autorității de supraveghere;

– organele de conducere ale asigurătorului (reasigurătorului) nu sînt capabile să asigure desfășurarea activității acestuia în conformitate cu normele de prudență, în special în legătură cu conflictele ce dezorganizează activitatea asigurătorului (reasigurătorului), cu arestul, suspendarea din funcție a administratorilor în cadrul unei cauze penale sau cu condamnarea acestora pentru infracțiunea comisă;

– asigurătorul (reasigurătorul) nu se conformează prescripțiilor repetate emise de autoritatea de supraveghere privind înlăturarea aceluiași încălcări;

– asigurătorul (reasigurătorul) nu respectă sau nu este capabil să respecte măsurile incluse în planul de remediere financiară.

(2) Administrarea specială se exercită de către un administrator special desemnat de autoritatea de supraveghere. În calitate de administrator special poate fi numit un angajat al autorității de supraveghere, care corespunde cerințelor pentru administratorul unui asigurător (reasigurător), sau o societate de audit ori un auditor întreprinzător individual, care dețin licență pentru activitatea de audit și/sau certificat de calificare al auditorului în domeniul asigurărilor.

(3) Administratorul special își exercită atribuțiile în corespundere cu prevederile legale și este responsabil doar în fața autorității de supraveghere care este în drept să dea dispoziții obligatorii și recomandări în legătură cu activitatea acestuia.

(4) În cazul în care administratorul special nu respectă prevederile legale, nu exercită sau exercită nesatisfăcător atribuțiile sale, autoritatea de supraveghere va dispune destituirea acestuia și desemnarea unei alte persoane.

(5) Din momentul desemnării sale, administratorul special preia controlul și gestionează activitatea asigurătorului (reasigurătorului), avînd acces nelimitat la activele, încaperile, documentele, rapoartele, registrele și la orice alte informații deținute de asigurător (reasigurător).

(6) Pe perioada administrării speciale, drepturile și obligațiile acționarilor și ale organelor de conducere ale asigurătorului (reasigurătorului) se suspendă, fiind exercitate de către administratorul special. Cu acordul scris al autorității de supraveghere, administratorul special poate delega o parte din atribuțiile sale altor persoane.

(7) Prin derogare de la prevederile alin.(6), adunarea generală a acționarilor asigurătorului (reasigurătorului) poate adopta hotărâri ce se limitează la decizii care nu contravin scopurilor instituirii administrării speciale și nu împiedică exercitarea atribuțiilor și drepturilor administratorului special.

(8) Actele juridice și/sau acțiunile efectuate în numele și în contul asigurătorului (reasigurătorului) sînt nule de drept dacă sînt săvîrșite cu încălcarea prevederilor prezentului articol și nu sînt coordonate cu administratorul special sau aprobate de acesta.

(9) Administratorul special are atribuții depline de a conduce, gestiona și controla asigurătorul (reasigurătorul), inclusiv:

a) analizează, evaluează activitatea și situația financiară a asigurătorului (reasigurătorului);

b) elaborează, organizează și realizează măsurile de remediere financiară a asigurătorului (reasigurătorului);

c) exercită acțiunile de dispunere asupra întregului patrimoniu al asigurătorului (reasigurătorului);

d) exercită măsuri de înlăturare a factorilor care au dus la înrăutățirea situației financiare a asigurătorului (reasigurătorului);

e) prezintă autorității de supraveghere informații, explicații și rapoarte.

(10) În exercitarea atribuțiilor și drepturilor sale, administratorul special acordă importanță prioritară intereselor și drepturilor asiguraților și beneficiarilor asigurării. Administratorul special poartă răspundere pentru acțiunile frauduloase și comise cu rea-credință care au cauzat prejudicii asigurătorului (reasigurătorului).

(11) În termen de 3 luni de la desemnare, administratorul special prezintă autorității de supraveghere un raport cu privire la situația financiară și la perspectivele financiare ale asigurătorului (reasigurătorului).

(12) Raportul administratorului special va conține cel puțin următoarele:

a) măsurile întreprinse de la instituirea administrării speciale și efectele acestora;

b) evaluarea perspectivelor de realizare, a costurilor și a beneficiilor aproximative ale posibilităților de remediere a situației financiare, inclusiv de restructurare, reorganizare, vînzare a activelor asigurătorului (reasigurătorului) sau vînzare a asigurătorului (reasigurătorului), ori, după caz, de intentare a procedurii de insolabilitate, inclusiv o determinare a valorii estimate a activelor ce ar putea fi valorificate în caz de declanșare a procedurii de insolabilitate asigurătorului (reasigurătorului);

c) recomandările privind măsurile de înlăturare a circumstanțelor și factorilor ce au servit drept temei pentru instituirea administrării speciale, care pot include un plan de acțiuni detaliat constînd în implementarea oricărui dintre măsurile prevăzute de prezenta lege pentru remedierea situației financiare a asigurătorului (reasigurătorului).

(13) În termen de 15 zile lucrătoare de la primirea raportului administratorului special, autoritatea de supraveghere poate, în funcție de circumstanțe, să hotărască următoarele:

a) cu privire la oportunitatea și perioada de menținere a administrării speciale;

b) cu privire la aprobarea recomandărilor înaintate, aprobarea planului propus, cu sau fără modificări;

c) cu privire la intentarea procedurii de insolabilitate sau de lichidare silită a asigurătorului (reasigurătorului), dacă ajunge la concluzia despre imposibilitatea

înlăturării circumstanțelor ce au servit drept temei pentru instituirea administrării speciale.

(14) La analiza raportului administratorului special, autoritatea de supraveghere trebuie să urmărească, în mod prioritar, obiectivul de menținere a stabilității financiare a asigurătorului (reasiguratorului) și de protecție a drepturilor și intereselor asiguraților și beneficiarilor asigurării.

(15) Autoritatea de supraveghere are dreptul să stabilească condițiile și limitele cheltuielilor legate de administrarea specială a asigurătorului (reasiguratorului), care se efectuează din contul mijloacelor acestuia. Remunerația muncii administratorului special angajat al autorității de supraveghere și a persoanelor angajate să acorde asistență administratorului special se suportă de către asigurator (reasigurator) și se stabilește de către autoritatea de supraveghere”.

Articolul 42³

Încetarea procedurii de remediere financiară

„(1) Încetarea procedurii de remediere financiară a asigurătorului (reasiguratorului) se dispune prin decizie motivată, emisă de autoritatea de supraveghere, atunci când, după caz:

a) se constată restabilirea situației financiare a asigurătorului (reasiguratorului), ca urmare a îndeplinirii în mod corespunzător a modalității și a măsurilor de remediere financiară, inclusiv onorarea tuturor obligațiilor scadente în baza contractelor de asigurare (reasigurare);

b) măsurile aplicate în cadrul procedurii de remediere financiară nu au fost îndeplinite în mod corespunzător, în termenele și în condițiile stabilite, sau aplicarea acestora nu a putut conduce, în perioada pentru care au fost luate, la atingerea scopului urmărit și la înlăturarea cauzelor care le-au generat.

(2) Prin decizia de încetare a procedurii de remediere financiară, autoritatea de supraveghere dispune, după caz:

a) revocarea deciziei de deschidere a procedurii de remediere financiară;

b) intentarea procedurii de insolvență a asigurătorului (reasiguratorului);

c) lichidarea silită a asigurătorului (reasiguratorului).

(3) Prin decizia de încetare a procedurii de remediere financiară, autoritatea de supraveghere dispune, dacă este cazul, revocarea administratorului special desemnat în condițiile prezentei legi și încetarea atribuțiilor acestuia.

(4) Decizia de încetare a procedurii de remediere financiară se face publică în modul prevăzut la art.42 alin.(8)”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul excepției susține că din dispozițiile Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, care reglementează procedura de desfășurare a administrării speciale, nu se poate stabili care este durata maximă a administrării speciale, iar normele în discuție nu conțin prevederi referitoare la periodicitatea verificării de către autoritatea de supraveghere a necesității și a oportunității menținerii administrării speciale aflate în curs.

15. Prin urmare, autorul excepției pretinde că prevederile contestate contravin articolelor 1, 4, 8, 23, 43, 46, 48 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a dispozițiilor Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea observă că prevederile contestate au fost abrogate prin Legea nr. 92 din 7 aprilie 2022, în vigoare din 1 ianuarie 2023. Totuși, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată atât în privința actelor în vigoare, cât și în privința actelor abrogate, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă în cazul raporturilor juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (a se vedea DCC nr. 90 din 19 septembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 19 ianuarie 2023, § 19).

19. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unui apel împotriva Hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, din 11 octombrie 2022, prin care s-a respins anularea unor acte administrative emise de Comisia Națională a Pieței Financiare, *inter alia*, Hotărârea CNPF nr. 17/2 din 21 aprilie 2020, prin care s-a luat act de raportul administratorului special și s-a hotărât menținerea procedurii de remediere financiară prin administrare specială.

21. Curtea a observat că argumentul principal al autorului excepției de neconstituționalitate constă în omisiunea reglementării duratei maxime a administrării speciale în Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări.

22. Autorul excepției susține că omisiunea în discuție contravine articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 48 (*familia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

23. Curtea menționează că articolele 1, 4 și 8 din Constituție comportă un caracter general și nu pot constitui repere separate, ci trebuie coroborate cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile (a se vedea DCC nr. 190 din 21 decembrie 2023, § 25). De asemenea, articolele 23 și 54 nu au o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocate, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr.11 din 25 martie 2021, § 27; DCC nr. 179 din 14 decembrie 2023, § 15).

24. Cu referire la articolele 43, 46 și 48 din Constituție, Curtea observă că autorul excepției nu a argumentat în ce măsură omisiunea afectează drepturile fundamentale prevăzute de dispozițiile constituționale. În jurisprudența sa,

Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 17 din 19 mai 2016, § 71; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 24; DCC nr. 123 din 22 octombrie 2020, § 26; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 23).

25. De asemenea, Curtea reiterează că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 38 din 30 martie 2023, § 22). Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 116 din 8 septembrie 2022, § 24; DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 26).

26. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, ridicată de dl avocat Maxim Sidorenco, în interesele dlui Nicolae Diaconu, parte în dosarul nr. 3a-192/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 2 aprilie 2024
DCC nr. 26
Dosarul nr. 2g/2024*